

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 > — >
Na štvrt roka — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLEŠKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sém sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stúpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Strach medzi mamelukmi.

Našim pánom liberálnym mamelukom akosi nenie všetko po vôli. Rozišli sa kam-ktorý. Jeden merá žitko po žatve a hľadá dobrých kupcov naň; druhý behá po okrese svojom a nosom oveseným odpráši, ponevác vlastnými očima vidí, že voličia jeho až po krky nasýtili sa daromnými liberálnymi táraninami; tretí odfukuje dakde v kúpeľi po ťažkej práci, lebo veď vieme, že liberálci sú veľmi „pilní“ páni, dňom i nocou pracujú, nie síce na sneme, ani nie na dobrobyte ľudu, lež na svojom vlastnom zisku a vrecku.

Páni mameluci naši teda odpočívajú, veď majú prázdniny, alebo vakácie. Lenže čo z tých prázdnin, keď mameluci, ako leniví a darom-

Filip Robert Ludvík orleánske kr. knieža.

ní študenti, plané svedectvo dopratali domov. Darebáka študenta prísny otec uvíta s korbáčom, ponevác možné otcovské groše vyšly navnivoč. Nuž a pánov mamelukov s planým svedectvom tiež akosi „proti srsti“ hladkajú rozhorčení voličia. Preto mnohí mameluci radšej ani neukážu svedectvo svoje plané, ani neukážu sa voličom svojim účtovné reči držať ani na um im neprijde, lež na miesto svedectva svojho, na miesto účtovných reči svojich, porciu gulášu a liter piva predložiť dajú na výstave krajanom svojim. Práve tak to vyzerá, ako keď lumpák študent na miesto školského planého svedectva otcovi svojmu ukáže vrecko s doňom, flás-

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznesených úmyslov len tak budeme môcť rozšíriť široko a sbe budúcnosť zabezpečiť

Krestania! kupujte len u krestanov!

ku borovičky a paklík karát. Že lump študent nemôže mať blažené prázdniny, to je zrejma vec. Že i medzi mameľukmi strach vypuknul teraz, i to pochopíme.

Starostlivý otec smraští čelo a chytá korbáč, keď p. syn jeho výborné pokroky učinil nie vo vedomostach, nie v mravoch, lež v lumpáčení a betarstve. I ubohí voličia teraz mrašia čelo, nie priam zaľúbene pozerajú na mameľukov liberálnych, keď vidia, že páni mameľuci výborný pokrok učinili na sneme, nie síce vzhľadom roľníctva, priemyslu, občianskej svobody a kresťanských mravov, lež výborný pokrok učinili v utláčaní práv občianskych, pokrok väčších porcií, pokrok hovädsko prevádzaných volbí, pokrok falšovaných popisov, pokrok beznáboženstva a pohanských ustanovizní.

Lahko je teda k pochopeniu, že páni mameľuci husaciu kožu dostávajú, keď teraz v prázdninách predstaviť sa majú zklamaným voličom svojim. A predsa mameľukom nútno je teraz nakuknúť do ablegátskych okresov svojich. Veď chýry idú, že už v októbri nové volby budú. Ktorý verný mameľuk nezatrásie sa nad chýrom týmto, keď pomyslí si na oklamaných voličov svojich? Akú dôveru môže čakať ten ablegát, ktorý i proti svojmu sľubu slepo hlasoval na také zákony, o ktorých voličom svojim ani slovička neriekol? Akým svedomím predstúpiť môže ten ablegát, ktorý proti vôli a proti upenlivým prosbám voličov svojich zákony náboženstvo urážajúce strúhal na sneme? Či zasluži vznešený úrad zástupca ľudu ten človek, ktorý jaknáhle dostane sa na snem, zabúda na útrapy a žiadosti slovenského ubohého ľudu, len na vrecko svoje pamätá a jedine tak hlasuje, ako mu rozkazujú tí majstri, ktorí v jednej ruke držia bič a v druhej kapsu s ovsom?!

To je tá najväčšia chyba u nás, že ľud náš ešte nevie sebavedome smýšľať, nevie hodnotiť svoju pri voľbách oceniť a mužsky sa držať. Mnohým síce z nás otvárajú sa už oči, lež to ešte není dosť. Nie len oči otvoriť treba, lež nútno i pilno zúkol-vúkol pozeráť, hľadať, shromažďovať, usporiadať sa, aby sme pri bližiacich sa voľbách nestáli, sťa rozviazaná metla.

Naším mameľukom strašne je to proti srsti, keď ľud slovenský dobré spisy a dobré novinky číta. Preto páni liberáli zdarma rozhadzujú po krčmách kadejaké „šášky a divočiny.“ No myslíme, že naši statoční Slováci vedia už posúdiť, ktoré spisy hlášu pravdu, a ktoré zase iba za judášsky groš šprihajú hanu na ľudovú stranu a na jej vznešených vodcov.

Mameľukom vlasy dubkom vstávajú, keď vidia tie valné shromaždenia ľudovej strany, ktoré sa jak na slovenských, tak i na maďar-

ských stranách vydržiavajú. Mameľuci zubami škripu, keď vidia, že na shromaždeniach týchto, všetkie národnosti, Maďari, Slováci, Nemci, Srbi atď. a všetkie náboženstvá ruky si podávajú a spojenými silami proti liberálnemu klamstvu a mámeniu bojovať chcú. Nech probujú páni liberáli také shromaždenia bez pomoci pijatiky a bez pomoci žandárov sohrať. Nech probujú liberálci bez úradných nahaňáčov a nátlakov, bez bodákov žandárskych také shromaždenia preakázať, potom uveríme im, že čistými zásadami a poctivou zástavou bojujú. My teraz na liberálnej strane vidíme na miesto zásad len fľašu a kapsu s ovsom, a na miesto zástavy vidíme tam hory bodákov.

Strach a hrúza lomcuje vyschnutými údami liberálcov, keď sa ra tie ľudové shromaždenia naše dívajú. Strach a hrúza búšila do ich čierneho srdca, keď videli, že v Novommeste nad Váhom nielen katolíci, lež i smeľ a sebavedomí evanjelici zastali si zmužilo pod zástavou ľudovej strany. Dobré zapamätajte si Slováci tie slová, ktoré v Novommeste dr. Markovič evanjelik povedal. On smelo pristúpil ku ľudovej strane a riekol: „Nemôžem ináč urobiť, lebo som kresťanským vlastencom, otcem a hlavou kresťanskej rodiny.“

Smelo, pýšne, bez všetkých okoľkov vyznám hoc pred kým, že som Slovákom, ale preto srdcom i s dušou milujem drahú vlasť moju; a práve tak smelo a neohrozene vyznám pred shromaždenými tu tisícmi a tisícmi, že z čistého presvedčenia pripojil som sa ku tej strane, ktorá nosí meno najkrajšie, meno ľudovej strany.“

Hľa, takto smýšľa o ľudovej strane spomenutý vysokoučený evanjelik. Takto dokazuje sa, že liberálne noviny, judášskym grošom udržiavané, nehanebnú luhaniinu táraly, keď v hlúpotu opravdovej čarbaly, že ľudová strana národnosti a náboženstvá poburuje. Tieto liberálne papiere zabúdzajú, že nik tak nepobúril ľud, ako tie nitrianske a stupavské hovädské kúsky, že nik tak nebúril, ako tí liberálni slabúsi, ktorí na ľudových shromaždeniach tichý ľud pomocou židovských nahaňáčov nahuckať chceli a do tichého ľudu strielať chceli. Ten žandár, ktorý vo Varíne nedať strielať na rozkaz chlapíka liberála, ten žandár najlepšie svedoctvo vystavil poriadku liberálnemu.

Darmo rozhaňate ľud tichý prestrašení liberáli. Takým hnusným spôsobom, aký ste vo Vašvári, v Sečanoch, v Pandorfe a vo Varíne na javo dali, neudržíte sa dlho. V Nitre chlieb hladných voličov dali ste vrhať do blata, v Stupave oheň ste im vyhasili za treskúcej zimy, v Sečanoch chlieb a vodu vyrázili ste z rúk

dievčatka, ktoré aspoň suchým chlebičkom občerstviť chcelo príbuzného svojho, korheľom ale dali ste sa napiť, aby korheľským hrtanom svojím prekážali ľudové shromaždenie. Takými to osklivosťami môžete sa udržať na čas, avšak základ na ktorom stojíte prv-neskôr pohltne vás, lebo vy nestojíte na základe pevnej skaly, lež na základe smradlavej bariny.

POLITICKE CHYRY.

Dunapatajský mandát. Zdá sa, že všetky politické stránky uchádzajú sa o tento mandát. Kandidátov postavila: ľudová strana, Ugronov zlomok, národná strana, Koššúthov zlomok a vládna strana. Ačkofvek naposledy zastupoval tento okres nedávno zomrelý gróf Gregor Bethlen z národnej strany, predsa najmenej výhľadov má národná strana, ktorá zpočiatku 4200 voličov tohoto okresu najviac keď 250 môže nazvať svojimi. Roku 1892 preto zvíťazila v onom okrese, lebo väčšina voličov sú ľavičiaci a na jakéhokoľvek kandidáta boli by hlasovali, len aby buchol Edmund Gajári vládny kandidát, čo sa vtedy aj podarilo. Teraz sú také pomery v tom okrese, že zpočiatku oprotivných strán najsilnejšia je ľudová strana, ku ktorej asi 1500—1800 volčov patrí. Vláda sotva 5—600 hlasov dostane. Silno stojí i Koššúthova strana, kdežto Ugronova strana nemá o mnoho viacej priručencov, než národná strana. Jako sa predvídať môže, päť kandidátov uchádzajúc sa o mandát ukazuje sa, že volebný boj bude ohnivý a zaujímavý. Dokonalú väčšinu ani jeden kandidát neobsiahne a preto bude doplňovacia voľba, pravdepodobne medzi ľudovou a vládnu stranou. Potom výsledok voľby bude závisieť od toho, ako sa ľavé strany budú držať, ale tiež i od volebného predsedu a stoličných vladárov.

Ten kancelparagraf, ako časopis »P. H.« píše už okolo desiateho septembra príde na denný poriadok vo vyššom dome. Proti tým nariadeniam chýrneho zákonného návrhu o kuriálnom súdnicte, ktoré pokutu ustanovujú na »kortešáciu v kostole a s cirkevnými milosťami, kresťanskí veľmožia sa chystajú k silnému odporu a táto otázka, ako sme to už aj inde spomenuli príde na pretras i v najbližšej porade biskupského sboru. Ako časopis »P. H.« píše — že i z liberálnej strany zadajú opravy ku tomu návrhu. Tie opravovacie čiastky zákonného návrhu pravdaže potom zas znovu do pojednávania prídu v nižšom dome. »P. H.« tedy istotne pokladá, že návrh bude opravený vo vyššej siemovni.

Jedon nadžupan zamýšľa zaďakovať. Rozchyruje sa, že Adalbert Tallián nadžupan to Békešskej stolice chce zaďakovať; lebo pri najbližších voľbách chce vystúpiť akožto krajinský vyslanec, a síce s takým programom, že nepatí ku žiadnej strane. Podľa jedného národného časopisu za nástupcu Talliánovho na nadžupánsku stolicu vláda si už vybrala jedného výborného člena Koššúthovho zlomku. My to nepokladáme za nemožné, lebo veď to už každý vie, že Koššúthovcov už len meno delí od vlády.

Kongres proti slobodným murárom. S povolením a požeňaním Svätého Otca rímskeho pá-

peža pripravujúci výbor po tieto dni rozposlal oduševnený prihlas na prvý medzinárodný kongres, ktorý sa ma toho roku od 26-ho do 30-ho septembra v Triente proti slobodným murárom vydržiavať, v ktorom vyzýva všetkých katolíkov vzdelaného sveta, aby vzali účasť na tom kongrese a sa postavili do boja proti slobodnému murárstvu, ktoré sa utvorilo na zkazku cirkvi a kresťanskej spoločnosti.

Pohyb srbov. Z Nového-Sadu sa telegrafuje: Medzi radikálnymi (prehnými) a liberálnymi vodcami južnouhorských srbov pojednávky sa vedú o tom, aby pri voľbách do cirkevného snemu a pri všeobecných voľbách na krajinských vyslancov spoločne mohli zakročiť.

Program štyríciateho tretého nemeckého katolíckeho valného shromaždenia už vyšiel. Hlavné body toho programu tvorí roľnícka a remeselnícka otázka, s ktorými shromaždenie náležite sa bude zaoberať. Ako referenti zástoj budú brať vážni politicki mužovia.

Belgické voľby sa už vonkoncom dokončili. 3-ho augusta boli doplňovacie voľby, ktoré vtlačili rozhodný znak politickej polohy v Belgicku. Z tých volieb vysvitlo, že zpočiatku deviatich krajín v siedmych katolíci majú značnú väčšinu. Jeden okres majú liberáli, a jeden socialisti. Jedným slovom katolicismus vyšiel z boja so skvelým výsledkom.

Mužovia, ženy, dietky! modlite sa každodenne za víťazstvo ľudovej strany!!

Prerátali sa!

Väčšina vyslancov »Kanzelparagraf« nepremenene prijala. Panuje aj preto ples a jasot v liberálnom tábore.

A predsa sa títo páni hrozne prerátali. Lebo len teraz bude nasledovať opravdivý boj. Kto duchovenstvo len na toľko zná, že oni na svoje vlastné udržanie dľa možnosti robia, ten duchovenstvo nezná. Pokojní, rozvážliví, jemní mužovia sú naši duchovní, ale smelo, odhodlano a bojovno pojdú do ohňa prenasledovania. Mečom bude im svätý kríž, štítom bude im sviatosť posvätenie kňazstva, a cieľom víťazstvo božskej pravdy. Liberálni zákonodarcovia sa veľmi mýlia, jestli myslia že katolícky kňaz žalárom, alebo peňažnou pokutou dá sa odstrániť. Čím viac ich bude pokutovaných a zavretých, tým väčšia vážnosť, lásku a náklonnosť bude im za podiel zo stránky veriacich, za ktorých dobro pracujú. — Čo si bude ľud myslieť a vraviť, keď uvidí, že kostely sú prázdne a žaláre plné duchovných? A čo že povie, keď

v nedelu a vo sviatok nebude môcť ísť na sv. omšu, lebo ích duchovný sedí v žalári?

Kdože nám bude potechou viery, ktože sv. sviatosti nám bude udelovať? Ktože bude nemocných našťivovať, kto zemrelých pochovávať, a ktože smerí hriešnikov s Bohom?

Kto?

Asnáď liberálni Tatári?

Oni nášeho Boha a Pána už dávno zapreli, a oni sa vysmieávajú z našich „cirkevných sprostostí“ — jako vravia. Pre nich my môžeme život náš skončiť jako psi — ím je jedno; veď oni duše nesmrteľnej už neveria.

Na následky svojej prehnatej a búrlivej politiky Tatári naši nemysleli. Oni si myslia, že duchovenstvo sa tak bude držať jako každý sprostý pes, ktorý, keď vidí nebezpečenstvo ubehne, a svojho pána aj zo stádom zanechá.

Počkajte len, Tatári!

Vy inšie zkusíte, jestli z vašeho návrhu zákon bude. Na vašu vyhrážku, že duchovenstvu odobereť majetky, nič nedáme. Vezmite len biskupom jejich majetky, a duchovenstvu jejich role, vtedy vás, nielen tatármi, ale aj lúpežníkmi budeme nazývať a s vami jako s lúpežníkmi zachádzať. Jestli vo vašom nakladaní vás zákon bráni, musí aj nás brániť. Nie vy, ale ľud je tu pánom, a ľud drží so svojimi duchovnými, ktorí ho nikdy neopustia.

Hore teda a napred! My ideme v mene Ježiša, tatári môžu v mene Luciferovom prísť, ktorý jedná jako muž a kresťan ten pojde s nami; kto není kresťan, ten nech robí čo chce. Ale prinde ešte čas, kde si bude vynšovať, aby na naše volanie pod našou zástavou bojovať mohol, lež už vtedy neskoro bude, a splačom to čeliať musí!

Otvorte sa teda vy temnice a žaláre, lebo jedine vy môžete priniesť opravdivú slobodu Čukvi našej u nás!

Čacán.

Shromaždenia ľudovej strany.

2-ho augusta t. j. minulú nedelu vydržia-
valy sa shromaždenia ľudovej strany: V Sečanoch v Novohradskej stolici; tu ale liberáli všemožne sa usilovali shromaždenie pokaziť; služný, ktorý mal poriadok udržať, ešte sa tešil, keď najatá zgerba nechcela dovoliť, aby predseda shromaždenia gr. Gejza Apponyi reč svoju povedal; ačkoľvek predseda služného oslovil, aby urobil poriadok, služný, ako to samé liberálotatárske a židovské noviny s radosťou ohlašujú, neukia-
zal náchylnosti k tomu, aby poriadok udržal; dychtivo čakajúc to okamženie, aby shromaždenie mohol rozpustiť a zakázať.

V Trstenej ale v tom najväčšom poriadku a oduševnení shromaždenie ľudovej strany sa odbavilo. Asi 15—20 tisíc ľudu sa shromaždilo. Všetka oravská intelligencia bola tu, vynímajúc úradníkov, ktorí úradne musia byť liberálnymi tatármi a musia sa oduševňovať, či chcú alebo nechcú za liberalismus.

Gr. Ferdinand Zichy zahájil shromaždenie po uhorsky, potom dr. Ján Zelenyák vyložil to ľudu po slovensky. Po Zelenyákovi rečnil Zoltán Zmeškal, vykladajúc ľudu, ako liberalismus dbá o záujmy ľudu. Ľud jeho reč s oduševnením schvaľoval.

Potom vystúpil dr. Vincent Vaculík a rečnil o polohe malých remeselníkov a gazdov. Ľud ho s úľubou očúval.

Konečne ešte Zelenyák rečnil o tých cirkevných novotách. V Orave síce i posavád každý uprimný a rozumný človek držal s ľudovou stranou, toto shromaždenie ale na veky zazvonilo liberalismu po celej Orave. Lebo ľud od počiatku hrozil sa tých nových liberálnych poriadkov. V Orave, ako sme už neraz spomenuli, najviac, až úradníci držia s liberálnou vládou z nútenosti, lebo ináč by ztratili ten chlebiček, a najde sa kde i tu nedouk notár a matrikár, ktorí pretvarujú veľkú oduševnenosť za liberálnu vládu; keď by sa však koleso trochu ináč obrátilo, a liberalismus počal by panstvo tratiť, tak i títo panáci by ho prví opustili, ako tuční potkani loď, keď sa počína topiť. Tak sa veci majú nie len v Orave ale povedzme len pravdu, veru všade po celej krajine. Liberálov spoluudržuujú ešte len masné hrnce, presvedčenosti u nich ničo žiadnej.

Výstraha nášmu ľudu.

Z istého prameňa sa dozvedám, že moju brošúru „Náš ľud, jeho biedy a jako mu treba žiť“ notári a žandári v Púchovskej doline v stolici Trenčianskej habú. Je to už obyčajná ale prabiedna taktika našich úradov, že všetko, čo ím není po vôli chcú žandármi potlačiť. Pri knižočke je to najlahšie. Jednoducho skonfiškujú knižočku, nehľadiac na krivdu, hriech a protizákonný sku ok, čo s tým páchajú. Je to nič inšie, jako keď sa dostane do domu človek cudzí a silou vezme to, čo není jeho. Ľud zostrašený myslí, že knižočku musí vydať, vydá ju. Dovoľujem si upozorniť ct. čitateľstvo nášho „Kresťana“, ktoré doposiaľ tak voľne kupovalo moju knižočku, aby sa nedalo sostrašiť, knižočku nevydávalo dobrovoľne, lebo nikto mu ju dľa zákona vziať nesmie. Jak má kto dačo do knižočky, tam je napísané méno

moje čo pôvodcu. Štátne zastupiteľstvo, jak sa pači nech mi dá tlačovú pravotu, nech ma odsúdi a až potom budú smieť úrady knižočku habať. Upozorňujem však patričné kruhy, ktorých sa to týka, že slúžny puchovského okresu, keď takéto výčiny stvára, nemá čo robiť. Nemá, lebo je neschopný k tomu. A keby videl ďalej od nosa, uvidel by pred sebou okres, ktorý je najzanedbanejší v Trenčianskej. Každá rodina kresťanská v tom okrese musí zaplatiť najmien 150 zl. dobrovolnej dane krčmárovi — židovi, aby tento mohol žiť. L'ud ubitý, biedny, nevedomý — veď volí za vyslanca Dura Kubíniho — nuž a stará pesnička je to, že jaký vyslanec taký ľud. A také nuto ľudu trhajú z rúk knižočku, v ktorej sa dočíta, že je on tiež človekom, tiež občanom, ktorý má svoje práva a upozorňuje sa jako krčmári a závratníci s ním zachádzajú! Tak, preč s knihou páni. Čím ich kto viac spáli, tým bude lepším patriotom. Lebo liberál nepotrebuje sebavedomých občanov. Otrokov a bedárov mu treba, ktorí sa boja a trasú a hlasujú, jako sa im rozkáže.

Nedajte si z ruky knihy ľudia moji dobrí, bratia moji. Tam sa dočítate o veciach, ktoré i pre Vás i deti Vaše budú nad zlato. Nebojte sa nikoho, keď nič proti zákonu nerobíte. Smelo každému do očí. Ja ale ďakujem vám srdečne za dosavádnu dôveru, s ktorou sa obracáte k mojej knižočke a oznamujem Vám, že strojím „Našho ľudu“ vydanie druhé. Čo je v nej dobré vštepte si to do srdca. Nič druhého nemám na srdci, len aby Vám bolo lepšie, aby nastaly nám časy lepšie všetkým, aby pokoj Boží, láska a dôvera panovala medzi nami. A v tejto snahe podporíme sa vzájemne, keď vytrváme v dobrom a nedáme sa. Toľkoto som chcel uviesť na usrozumenie tým, ktorým sa môže stať tiež to, že príde žandár do domu a hľadať bude z naloženia úradu knihy. Nech vedia jako sa majú držať.

Pán Boh s námi a zlé preč!

Anton Bielek.

L'udová strana v Orave.

Liberáli v Orave vidiac, že ľudová strana jak veľmi je rozšírená a mocná, sú pomätení a ra tom si lámú hlavu, že s jakým liberálnym figlom mohli by v ľudovej strane rozbroj zapríčiniť. Avšak ich namáhanie je márne. Medzi iným za ablegátov zo stránky ľudovej kandidovali takých mužov, o ktorých ľudovej strane ani sa nesnívalo. Aby všetkým falošným kandidáciám ráz navždy koniec bol, a aby sa ľud od falošných prorokov nedal za nosom vodiť, dávame na vedomie, že zo stránky ľudovej s porozumením ústredného výboru peštianskeho v bobrovskom okrese p. Zoltán Zmeškal z Leština, a v doňo-kubínsk

okrese p. Rudolf Krupec z Višňového sú kandidovani za ablegátov. Že kto je p. Zoltán Zmeškal, o tom nám mnoho písať není zapotreby. Veď v Orave není dieťa, ktoré by tohoto šľachetného pána, otca a radcu ľudu neznalo. A jestli do teraz zastával ľud v Kubine na stoličnom dome, tým väčšou neohrozenosťou bude pracovať v záujmoch ľudu v krajinskom sneme. Veru môžeme povedať že bobrovský okres súčasného muža za ablegata nebol by našiel jako je p. Zmeškal. Čo sa týka p. Rudolfa Krupca, tiež to najpeknšie môžeme o ňom povedať. Obec Višňové — kde on má svoj statok a kaštieľ — v tomto ohľade je nám s edkom. S ubohým ľudom vždy čestne nakladá. Ku ľudu ej strane bez všetkej ostichavos i hneď verejne sa pripojil, jaknáhle sa ľudová strana okolo Žiliny sriadovala. Jako z jednej strany, je nepriateľom liberalismu, a všetkých liberalnych novotín, tak z druhej strany je neohrozeným priateľom ľudu a ľudovej strany a preto a zo srdca ho odporúčame našim priateľom v Orave.

Upozornenie.

Upozorňujeme a prosíme ctených čitateľov „Kreštana“, aby nesadli na lep bezočivým jednatelom a nedali si natisnúť taký kalendár, ktorý není ducha kreštianskeho.

Na prosbu mnohých sme sa odhodlali, že vydáme

Velký „Kreštianský kalendár ľudovej strany,“

už vyšol z tlače, a je v hocktorej chvíli k dostaniu pod týmto nápisom:

Františ Bleszkány, Budapešť, VIII.
Mária-Tereziatér. 9.

S úctou

Vydavateľstvo.

Sv. Missie sa budú vydržiavať na Starých-Bystricách
(Trenč. stol.)
od 6-ho až do 16-ho augusta.

Slovensky Spolok v Budapešti

usporiada výlet do aerárneho hája (Kamara-erdő)
na budinsk j strane 16-ho augusta 1896.

Valné shromaždenie ľudovej strany v Hronskom-Sv.-Mikuláši

(v Dubovej, pri Brezne).

Starodávna žiadosť Zvolenskej a Gemerskej stolice, aby aj ony mali už raz valné shromaždenie, vyplnená bude. Vyzývame našich prívržencov zo Zvolenskej, Liptovskej, Gemerskej a Tekovskej stolice, aby z každej obce niekoľko mužov sa súčasnilo, žeby pridúc domov poučili domácich o tom, čo tam videli a slyšali. A ponevác židia a liberáli v najnovšom čase shromaždenia naše všemožne prekažajú, vyzývame pánov mešťanov breznianskych, aby nedovolili, žeby shromaždenie dajakí nezreli paplusi židovskí, alebo dajakí podplatení korheli miatli. Tiež vyzývame spolu-bratov evanjelického vierovyznania, aby sa ku tomuto shromaždeniu tiež dostavili, lebo na shromaždení medzi inými rečníkmi aj dr. Julo Markovič rečníf bude z evanjelického stanoviska o tom, že čo je povinnosťou každého vlastenca oproti liberálom sa postaví. Shromaždeniu veľkú významnosť dodáva aj tá okolnosť, že sám hlavný vodca ľudovej strany staručký gróf Ferdinand Zichy predsedovať bude, tak tiež že tí najlepší rečníci ľudu budú rečníf. Usporiadateľstvo následovné pozvanie vydalo:

Pozvanie!

Že trojbarvivá zástava ľudovej strany, ktorá bráni náboženstvo a vlasti vo zvolenskej stolice sa chveje, a že jej zásady i tam už podmanily si srdcia, nič to tak skvelo nedokazuje, ako tá okolnosť, že

v Hronskom-Sv.-Mikuláši (v Dubovej)

23-ho augusta 1896 v nedeľu o 3 hodinách bude sa vydržiavať

valné shromaždenie ľudovej strany,
ktoréhožto predmety budú následovné:

1. *Proslov predsedy.* Drží: Gróf Ferdinand Zichy, víťaz zlatého rúna.
2. To vyloží po slovensky: p. Jozef Martinček.
3. *Slobodomyselnosť a vlastenectvo.* Drží: Dr. Julo Markovič, lekár.
4. *Ten »nový poriadok« a ľudová strana.* Drží: Vincent Havlíček.
5. *Malý priemysel a malé hospodárstvo.* Drží: Rudolf Krupecz, statkár.
6. *O ľudovej strane.* Drží: Jozef Martinček.
7. *Záverečná reč predsedy.*

V Hronskom-Sv.-Mikuláši 15-ho augusta 1896.

Usporiadateľstvo.

Shromaždenia 23-ho augusta ešte na následovných miestach budú:

V PETROVÁCI, pod predsedníctvom grófa Gejzu Apponyiho. Rečníf budú: Zelenyák po slovensky, Maršovszky po nemcky a Aladár Karagyorgyevič po srbský.

V KAPUVÁRI (Šopronská st.) pod predsedníctvom grófa ml. Jána Zichyho. Rečníf budú: Ottokár

Prohászka, Štefan Rakovszky a dr. Františ Major, hlavný lekár z Belohradu.

V MEZŐ-KOVÁCHÁZI (Čanádska st.) pod predsedníctvom Mikuláša Morica Esterhazyho. Rečníf budú: Aleš Bakonyi, Štefan Bartha a Karol Kálmán.

30-ho augusta shromaždenie bude v Tekovskej stolici neďaleko Zlatých-Moraviev v Kis-Apáti. O tomto v budúcom čísle udáme správu.

Reč,

ktorú držal Juraj Mičura pravotár 26-ho júla v Považskom-Novomeste na ľudovom shromaždení.

Ctení Spoluobčania!

Všetci a viete, že beda tej rodine, familii, ktorá hmotne tak upadla, v takom položení je, že nie si je vstave vzdajší chlieb zadovážiť.

Isto znáte takéto familie, a tak viete zo skúsenosti, že údovia takýchto familií pritom, že svojim občianskym, vlasteneckým povinnosťam zodpovedať neschopní sú, z väčšej stránky aj v náboženstve, v mozolnom živote upadajú.

Jako jednotliví údovia tvoria rodinu tak obyvatelia jednej krajiny musia byť považovaní tiež za jednu veľkú familiu, a keď táto veľká familia, teda krajina materiálne upadne, schudobnie, nahliadnete sami jej mizerné položení a tak o tomto vám obšírnejšie rozprávať nemusím.

Rozkve každej krajiny, tak teda aj našej drahej vlasti, veľmi závisí popri náboženstve, aj od stupňa hmotného stavu tých, ktorí v prvom rade udržiujú krajinu, teda roľníkov, remeselníkov, mešťánstva.

Len v takých krajinách, kde teraz spomenuté triedy obyvateľstva sú materiálne dobre postavené, sú majicé, môže sa o rozkvet, o napredovaní, o spokojnosti vlasti rozprávať, a preto prvou, najsvätejšou povinnosťou smerodajných kruhov vlády je tam účinkovať, aby sa ľud, roľnícka, remeselnícka, mešťánska časť obyvateľov vlasti našej dobre mala, zámožná bola. U nás to takto neni; liberálni ablegáti, ktorí u nás sa o všetko iné a aj o to najnepotrebnéjšie, jako sú drahé matriky, starajú len nie o to, aby práve tie mnou spomenuté triedy obyvateľstva, ktoré vlastne druhé vrstvy obyvateľov udržiujú, sa dobre mali.

Naši roľníci, remeselníci, mešťani, sú veľmi usilovní, mravní, nábožní, veľmi gazdovní, a keď by vtedy, keď pod veľkými farchami stonú, mnohí hladujú, v Bohu Všemohúcom dôverujú lepšie časy neúfali, keďby z niektorých horných stolíc tí, tak zvaní šafraníci, drotári, sklári, iní remeselníci a priemyselníci z cudzozemska — tak vy tu mnohí, ktorí do Rakúska chodíte hausirovať, — odtiaľto silu peňazí ne-

donášali. vtedy by mnou spomenuté triedy obyvateľstva z horných stolíc našej drahej vlasti už hladom boli nútení bývali mnohí vyvandrovať.

Ano mnohí, lebo veď viete drahí spoluobčania, že vzdor tomu, keď zo mnohých stolíc hornouhorska ročne ohromné summy sa posielajú, donášajú, skrz tých ľudí, ktorí musia na dlhší čas zanechať, svoje drahé plačúce manželky len preto, aby hladujúcu rodinu, jako tak mizerne v živote udržať a svoje občianske ťarchy snášať mohli predsa posledné roky v každom roku na tisíce ľudí na vždy vyvandroje z našej drahej vlasti do Ameriky, bárs môžem smele tvrdiť, že okrem jednej krajiny v celej Európe drahá je naša vlasť, ktorá je najmenej obyvateľstvom preplnená, teda isté je, že nie len my všetci tu, ale ešte o mnoho viac ľudí by mohlo vyžiť v našej drahej vlasti.

Vy ste tu chvala Bohu neni tak chudobní, jako napr. tí, ktorí v Trenčiansku, v Orave bývajú, ale to mi uznáte, že keby ste medzi tak macošskými pomerami žili, ako tam tí, by ste tiež chytró na psí tridsiatok vyšli.

Niektoré príčiny tohoto úpadku roľníckej a remeselníckej triedy malých gazdov Vám prednesiem.

Uhorský štát, je v prvom rade neomylné roľníckym štátom, a tak by sa človek nazdal, že roľníctvo je tu vládou, zákonodárstvom protegované, tým viac, že prevažná väčšina snemovných vyslancov, je majiteľom, alebo dogazdovanými majiteľmi pozemkov.

A čo vidíme? To že roľník platí tú najväčšiu a až veľmi veľkú daň, lebo keď on tvrdo pracujúc, v potu tvári docieli čistý výnos, dôchodok, po svojej roli lúke platí od 100 zl. čistého dôchodku okrem všelijakých prirážiek, titulom krajinskej gruntovnej dane 25 $\frac{1}{2}$ % — detto od 100 zl. 25. zl. 50. kr. kdežto kapitalista platí od 100 zl. dôchodku 10. zl.

Roľník, roľu, lúku, pasienek, horu do vrečka neschová, a tak pred daňou neutají, kdežto kapitalista strčí zmenku do vrečka a povie, že nemá kapitálu.

Tedy kapitál, ktorý sa ukryť dá, je menej odaný, ako pozemok.

Môžeme žiadať, aby sa gruntovná terajšia daň znížila na $\frac{1}{3}$ -nu.

Na otázku odkiaľ sa zaokryje daň krajinská týmto spôsobom odpadnúť majúca? je odpoveď: uvedením burzovej dane. Tam sa denne miliónové obchody robia, ktoré nie sú ani krajciarom odanené. Burzianer je totižto taký kapitalista, ktorý kupuje a predáva rozličné cenné papiere a iné tovary vo veľkom.

„Nuž páni moji! staré heslo je: „iustitia est fundamentum regnorum,“ „spravedlivosť je základom krajín.“ — Nuž povedzte mne, je to spravdливость, aby roľník od role daň, a to tak veľkú platil, a ten boháč — burzianer — žiadnej? Pravda to neni spravdливость? Páni moji, v Nemecku je burzová daň uvedená, ale tam tak chudobných sedliakov a roľníkov, jako sú u nás, nenajdeme.

Dalšie príčiny úpadku sú zle zavedené clá, mýta. Tak z Rumúnska dostávame ohromné quantum zbožia ku tlačeniu cien nášeho zbožia. — Veľká chyba je zbožová burza, dovolenie toho, že veľkokupci sa môžu v tak zvanom kartellkontrakte usniesť, na tom, že po jakkej cene skúpia zbožie, a takto potom tí menší — väčší gazdovia, ktorí zbožie predávajú, sú vyľífovaní svoje zbožie za také ceny predať, na akých sa títo ľudia usniesli.

Nuž, či je to morálne, spravodlivé také veci dovoliť?

Pravda neni?

Veľká chyba je, že roľníci, remeselníci majú malý kapitál, a ten kapitál, ktorý je v kresťanských rukách neni dostatočný; potrebné je teda zavedenie dobrých gazdovských spolkov, a to, aby tieto vláda podporovala.

Nuž a čo vidíme a skusujeme dnes? to, že tam, kde sa také gazdovské spolky, ktoré na 4% požíčajú svojim údom, bárs jakú-koľvek najmenšiu potrebnú summu, tvorenie, zriadenie takýchto spolkov sa liberálom nelúbi, a učinkujú na tom všemožne, aby také spolky do života uvedené neboly.

Chyba je, že talianské vína malým mýtom je oddané a fabričné víno dobrovoľne možno robiť, tak to sú tí, ktorí víno dorábajú, náramne tlačení a chudák roľník, keď sa v potu tvári vyrobí, a chce sa pohárom vína občerstviť, musí takú fabriku piť, zdravie kaziť a pred časom zomreť.

Keď malý gazda zomrie, kým sa jeho majetok nápadníkom odovzdá, pomerne ku bohatým pozostalostiam, veľmi mnoho stojí.

Dokážem to následovne:

Stoličnými vrchnosťami je ustálené, že notári koľko majú brať od horevzatia inventárov, ustálené je to tak, že čím menšia je šacovná summa pozostalého majetku, tým menšia je mzda notárova; jemu príde na príklad od pozostalosti do 300 zl. šacovanej 2 zl.; do 600 zl. šacovanej 4 zl. atď.

Nuž ponevác notár je na dedinách aj šacovníkom, lebo páni boženici sú len takí figuranti, či nemá príležitosti niektorý notár vo vlastnom záujme pozostalosti čím väčšie ceníť? — A čo je potom za výsledok? Výsledok je

ten, že potom sa u neho za inventár, tak aj u krajinského notára za pojednávanie pozostalosti viac platí, ako by prišlo, a to stojí aj o nápadníckom poplatku. — Teda šacovná cena by sa mala výlučne, len na základe dane do inventára vpísať.

To čo roľníkov do úpadku donieslo, páni moji, do úpadku donieslo aj remeselníkov, mešťanov a iné triedy, lebo keď roľník má peniaze, dostane ich od neho aj remeselník a mešťan.

Pri tom však pre dobrobyt remeselníckej a mešťanskej triedy žiadame zariadenie lacných úverkových spolkov, aby fabričné shotovovanie remeselníckych článkov neutlačalo remeselníkov; žiadame, aby štát všetkých výhod účastními urobil remeselníkov, tak jako aj fabrikantov; žiadame, aby nebolo dovolené remeslá prevádzať takým, ktorý ku tomu schopnosti nemajú. Takito ľudia potom špinavou konkurenciou a ľahko trestanými bankrótmi sdierajú čestný zárobok remeselníkov.

Poriadne zavedenie cla, mýta je potrebné, aby naši malí obchodníci, kupci neboli cudzozemskom tlačení.

Ctení spoluobčania! Prv, nežli by som skončil svoju reč, musím ešte jeden dôkaz predniesť zato, že prečo upádame.

Viete všetci, že neb. Franc Deák, otec a mudrc vlasti, bol veľmi múdry a spravodlivý vlastenec. Za jeho časov, pod jeho vplyvom, a jeho žiadosťou bol utvorený 1868 roku tak zvaný národnostný zákon; zákon, dľa ktorého každý človek má právo sa v svojej materinskej reči vzdelávať, svoju materinskú reč všade a v akýchkoľvek pomeroch upotrebovať.

Nuž prosím, keď, neb. Franca Deáka celá vlasť, zákonodarstvo za mudrca vlasti vyhlásila a on to vskutku aj zaslúžil, — jako sa to zrovnáva so spravodlivosťou, služnosťou, že zákon ten sa do života neuvádza. A to tiež zatienuje slávu Franca Deáka, že sa od súdu neposielajú predvolania aj v slovenskej reči, preto naši ľudia často aj o majetok prichádzajú. Toto budete mnohí vedieť aj zo zkušnosti.

Jeden príklad Vám aj ja prednesiem.

Môj jeden písať, čítať neznajúci klient Štefan Michalus zo Svederníka bol raz malý nepohnutelný majetok kúpil a kúpny list ohľadom zainstabulovania ku pozemnoknižnej vrchnosti zadal. V tom čase bol na jarmoku voly kúpil, a pretože byly nezdravé, o pár dní ich predavateľovi nazad doviedol, a keď tento doma nebol, voly u domácich nechal.

Predavateľ voly choval a kupitela zažaloval, aby bol súdom prinútený voly nazad si vziať, a jemu za chovanie volov denne 1 zl.

50 kr. platí. Keď túto žalobu maďarsky nevediaci doručiteľ môjmu klientovi doručil, povedal mu, že mu to ten kúpny list prišiel, nuž a môj klient — pretože v obci nikto nevie maďarsky, toto písmo, teda ten udajný kúpny list, vlastne ale žaloba — do truhly schoval a ku súdu na termín neprišiel. Následkom toho bol z tak zvanej kontumácie odsúdený a preto potom v tom processí o 180 zl. prišiel. Prečo by teda ľudia vždy mali do biedy upádať, preto, že sa Slovákmí narodili?

Nuž pravda toto není pekné zachádzanie?

Drahí Spoluobčania! ľudová strana dala vám zaiste už známy program na kresťanských citoch, náboženských zásadách bazirujúci. Ona všetkému zlému kresťanskou spravodlivosťou chce odpomôcť, ľudová strana a jej vodcovia odhodlaní sú svojej povinnosti na základe božských príkazov tak, jako ím rozum, svedomie a srdce prikazuje, bez všetkých bočných ohľadov konať a preto, ona je povolaná dobre činiť v prospech Váš a v prospech našej drahej vlasti; preto vám čistým svedomím odporúčam, aby ste tejto spasonosnej ľudovej strane verne oddaní boli: nech Vás nesvedú daromné, nikdy nesplnené sľuby, bezákladné hrozby, nie groše nie jedenie, pitie, ale nech vás vedie vaše kresťanské presvedčenie!

Nech žije ľudová strana!!!

Neumtkneme.

*Rozzavte brány studených žalárov,
Hotujte rabstva povrazy, putá,
Natrepte blenu, žlče do pohárov,
Križujte nás oh krutomoc ľutá.
V svätosti chrámov zmužne prisaháme.
Nebeské práva zhumplovať nedáme.*

*Hroznejšie dávno zkusili my búrky,
Divšie ponad nás duly vichrice.
I včul zdržíme boj s besnými turky,
I včul strpíme hlad, smäd, temnice.
Znesieme všetko, nech sa čo chce chystá,
No zákon večný neumtkne Krista.*

*Korbáč sekal nás zaslepenca Judy,
Za tristo liet rval rímský kroožrut;
No nezronily aas ukrutné súdy,*

*Nezamknul ústa besný besu prúd,
I váš tyranov zákaz márnny jesto
Hlučný hlas pravdy každé prijde miesto.*

*Drvil nás hnev, blud východných cisárov,
Sta štence trýznil zlostný Albion;
Prieprat Paríža s čiernou dupčil márov,
Železný Bismarck tnuť, trepal Sion!
No mohli zhubci verných lupiť, kmásat,
Hrdinské hrdlá neprestaly hlásat.*

*I vy zločinci mučte cirkev, režte,
Pohádzte kňazstvo do tmy, refazi!
Nezvládze nás bič babylonskej Pešte,
Voľnosť svedomia nikdá nezkaží.
Čím ostrejšie nás lotri, prznia, lámu,
Tým väčšmi známe krásy brániť chrámu.*

Pipuškin.

POZVÁNIE.

„Závodsky dobrovoľný hasičský spolok“ dňa 20 ho
augusta r. b. v závodskom parku (pri Žiline)

s posvätením zástavy

spojenú

millenniumovú slavnosť

vydržuje.

Riaditeľstvo.

Vstupné: Osobné: 1 koruna, rodinné: 2 koruny. — Podpory
sa s podakovaním prijímajú a v novinách kvitovať budú. — Večer bude
elektrické osvetlenie.

V páde neprijemného počasia, zábava dňa 23-ho
b. m. vydržiavaná bude.

Čas. V Budapešti 11-ho augusta pršalo, úmer-
nosť tepla bola 16.4 stupňov. Po Uhorsku je daždivý
čas. Najteplejšie bolo v Eseku 21.6 stupňov, najchlad-
nejšie ale v Debreci 11.2 stupňov. — Po Europe
dažďa ubylo. Najteplejšie bolo v Brindisi 31.0 stupňov,
najchladnejšie ale v Debreci 11.2 stupňov. — Vo
Viedni 15.8, v Ríme 20.5, v Paríži 12.7, v Berlíne 15.3,
v Petrohrade 12.7, v Carihrade 25.6 stupňov bolo
tepla. — Predpovedá sa: Môže sa očakávať mračný,
miestami daždivý čas.

Osobné chýry. Klaus Vaszary knieža-primaš
13-ho augusta z Balatonfüredu prišiel do hlavného
mesta. — Gróf Goluchovsky minister zahraničia 10-ho
augusta prišiel z Išlu do Viedne. — Ministerpredseda
Dezider Bánffy behom minuleho týždňa vrátil sa z
Ostendu do Budapešti. — Nový viedeňsky nuncius
arcibiskup Taliani 11-ho augusta prišiel do Viedne z

Monte-Gallo. — Štefania, vdova to po korunnom
dedičovi 7-ho augusta účašť zala na večernej zábave,
ktorú ministerpredseda Salisbury dal k úcte Li-Hung-
Čangovi v Londýne a za dlhší čas vyprávala sa s
chinským štátnikom.

**Biskup Szmrecsányi grófovi Ferdinan-
dovi Zichymu.** Predseda ľudovho shromaždenia v
Trstenej, gróf Ferdinand Zichy po čas shromaždenia
poslal pozdravujúci telegramm i spišskému biskupovi
Pavlovi Szmrecsányimu. Biskup, ktorého telegramm
nenašiel doma, v jednom vrúcnom liste potomne sa
podakoval vodcovi ľudovej strany.

Ruský cár vo Viedni. Slávnosti, ktoré sa vo
Viedni k úcte ruskému cárovi usporiadajú, budú
skvelejšie, než akých bol účastným v svojom čase
cisár Vilem. Z laštne vojenská paráda na Šmelci neo-
byčajne skvelou bude. Okrem viedeňskej posádky, ku
ktorejžto len dva konické pluky patria, i štyri dragon-
ské pluky účašť v nej vezmú. Treba bolo sa postarať
o stajne pre tri tisíc koní a obecnosť tak rozlúštilo
tú ťažkú otázku, že súkromné maštale prepustilo vládne
na službu. Kráľ osobne bude veliť nad 11-tým dra-
gonským plukom, ktorý jeho meno nosí, cár ale
povedie pred naším kráľom 2-hý pechotný pluk,
ktoréhožto je on plukovníkom a majiteľom.

Srazil sa podzemná železnica. 10-ho aug.
odpoľudnia o pol 6 hodine na stanici Gizelinho ná-
mestia dva vozne podzemnej železnice sa srazily. Ga-
liba stala sa tak, že sotva že sa pohol jeden vozeň
zo stanice na háj, keď naraz prúd prestal a voz na
strmej dráhe vlastnou ťažkosťou naspák bežal a uderil
sa do druhého vozňa tam stojáceho. Nikomu sa nič
nestalo. Len lampy na vozňoch sa potkly.

Strieborná kolíska francúzov. Výsledkom
priateľstva medzi francúzmi a rusmi je i ten pohyb,
ktorý v Paríži po tieto dni započali. Časopis „Figaro“
totiž otvoril sbierku k tomu cieľu, že aby pre dieťa
ruskej cárovnej, ktoré sa má narodiť, kúpili striebornú
kolísku.

Banda jednej cigánky. V Liptovskom-Svä-
tom-Mikulaši mnoho galiby robila jedna cigánska
banda, ktorá stála pod vodcovstvom jednej ženy,
vychýrenej Šándorky. Mestská polícia nemohla s ňou
nič vykonať. 8-ho augusta konečne žandári vyhľadali
tých cigánov v krčme pri mýtovom moste, kde šlo
veselo. Dva žandári na ulicu vytisli tú cigánsku bandu,
ktorá pozostávala z dvoch ženských vajdov, z mužov
a troch dievčat, ale tu Šándorka napadla žandára
Kurhaneka a pravou rukou chytila mu flintu, ľavou
chcela ho udrieť do tčari. Kurhanek vytrhol jej flintu
z ruky, medzi čím tá ženská poranila sa na ruku. Na
huckanie Šándorky i ostatní cigáni zprotivili sa, na
čo druhý žandár cieľil na Šándorku. Vtedy tá cigánka
útok urobila na žandára Fúzyho, ale ku svojej zá-
hube; lebo ratila sa na bodák, ktorý žandár pred
sebou držal! Ešte ani vtedy nepopustila, ale oslabnúc
od veľkej ztraty krvi, nezadicho sklesla. Odniesli ju
domov do Urbíc, kde o niekoľko hodín umrela. Na
jej pohrab z troch stolíc asi 300 cigánov sa shrnulo.

Zbojnícky rytier. Na železničnej stanici vo
Wiener-Neustadte 8-ho augusta v noci o jednej ho-
dine vystúpila jedna predne oblečená pani z vlaku,
ktorý bol dojachal z Viedne, a ponevác včas rano
chcela cestovať na Payerbach, vošla do čakalne dru-
hej triedy a tam čakala na vlak. O pol hodiny vošiel
do čakalne jedon človek v železničnej uniforme oble-
čený a dal jej na vedomie, že tam nemôže ztráviť

noc, lebo že čakalňu musia zavreť. Na tú poznámku pajej, že je ona neznáma vo Viedeňskom Novomeste a že sama nemôže ísť do mestského hostinca, ten železničný odporučal svoju rytiersku službu a ochotný bol ju do mesta odprevadiť. Ten zdvorilý rytier avšak tak vyplnil svoju povinnosť, že svoju chrátenicu viedol po neznámých cestách, v priodnom okamihu ju napadol a oztýjal ju o zlaté hodinky a retiazku, potom ale uskočil.

Nešťastie. Ako po celej krajine, tak i v Terchovej — ako nám odtiaľ píše, 7-ho augusta bola búrka, dážď sa hial tak že potoky sa rýchlo rozvodnily. Práve, keď prišiel prival, vtedy isty chlapec menom Adam Vajtech Hajás chcel ísť cez lavku na druhý breh, kde kozu pásol. Pri priechode sa mu hlava zakrútila, spadol, voda ho zchvátila, našli ho na 1/2 kilometra rížež už mŕtveho, celú hlavu mal rozdruženú od kamení.

4000 ľudí zahynulo. Zo Šanghaja sa telegrafuje; Pri Hai-Č ne 26-ho júla prieplava na päť míl zaplavila morský breh. Mnohé dediny vyšli na vniwoč. Počet zahynutých ľudí na štyri tisíce šacujú. Ryžové polia stoja pod vodou. Obáajú sa, že na jaseň vypukne hladový mor.

Ponorená loď. Zo Zimúňa sa píše, že 6-ho aug. pod Šab.com ľahavý parník dunajkej parolodnej spoločnosti tak veľký víchor prekvapil, že k nemu pripiatú vlečkovú loď pod číslom 227 ponoril; loď to a naložená s tri tisíc metrovými centami pšenice. Zbožie pravdaže vyšlo na vniwoč, ale loď vytiahnu z vody. Majiteľ lode ináč neurpí škody, lebo i obilie, i loď boly poistené.

Ľudovražda z úradu. Zo Zimúňa píše sa následovne: Martin Kondič a Rudolf Švarc mazači, od niekoľko dní pracovali na moste nad Sávou medzi Belgrádom a Zimúňom. 8-ho aug. po práci chceli sa vrátiť domov do Zimúňa, mýtna stráž okolo mosta pokladala ich za srbských úskokov a kričala na nich. Robotníci neporozumeli strážnikov a išli ďalej. Sotva že kročili niekoľko krokov, strážníci strelili za nimi a obidvoch smrteľne rali. Až potom vysvitlo omyl, keď obidva robotníci už ležali v nemocnici v Zimúne. Lekári sú tej mienky, že obidvaja umrú na tie rany.

Nebezpečné mesto. Toto prídavné meno úplne sa hodí na Most (Búx). Po mnohých galibách minulých rokov zas nové nešťastie hrozí tomu mestu. 6-ho augusta zas bolo zmetrasenie v Moste, následkom ktorého dva domy sa zrútily. Železničnú premávku museli zastaviť na Chomútovej. Príčina podzemného pohybu ešte sa nevie. 7-ho augusta o jednej hodine v noci, obyvatelia domu pod číslom 678 zbadali, že dom, ktorý leží na Taschenbergu, sa počína hýbať. Obyvatelia ten dom hneď opustili. Od tretej hodiny do rana i tento dom, ktorý patrí banickej spoločnosti, i dom Jozefa Opocenského, jedného to uradníka na železnici sa zrútily. Na okolí múry 6—7 domov sa popukaly. Baňu menom „Annahil“ preskú mali a nenašli v nej žiadnej premeny. Obyvateľstvo je úplne ticho. V ľudskom živote nestala sa škoda. Tento terajší pád privlastňujú zemetraseniu.

Horiaci oltár. V Šukorove, ako sa odtiaľ píše, 2-ho augusta veľké nebezpečenstvo hrozilo tamajšiemu kostolu. Boly hody, a pre o hlavný oltár, čo možno, najkrásnejšie ozdobili. I umelecké kvety naň povešali. Pred omšou pod Tantum ergo, tieto umelecké kvetiny sa zažaly a za niekoľko okamihov celý oltár bol v plameni. Nastrašený ľud hrnul sa von z

kostola a všeobecný zmätok nastal. Vtedy smešší priskočili k oltáru, postrhali kvety a vence, oheň rýchlo zahasili a len potom sa mohla započat svätá omša.

Nešťastná stávka. Štefan Árok 18 ročný šuhaj po tieto dni šiel sa kúpať do Hernádu i so svojimi kamarátmi. Jako dobrý plavač navrhol stávku svojim kamarátom, že za štvrt hodiny ostane pod vodou. Aj skutočne ponoril sa do vody, ale darmo ho očakávali, kedy sa opäť vynorí, neukazoval sa. Lepší plavači poskákali do Hernádu a jeden z nich ho aj našiel na dne rieky. Zdá sa, že šuhaj, keď chcel vyjsť na povrch, dostal sa pod nejakú hať a tá ho nepustila na povrch.

Pozor na deti! Jedna rodina v Segedíne ponechala 4 ročného chlapčeka na seba a šla na pole pracovať. Chlapček medzi hrou našiel kus povrazu a uviažuc jeden koniec o kľučku na vráta, na druhom konci urobil slučku, položil si ju na krk a tak sa ihral »na kone«. Trochu tuhšie trhol sebou, slučka stiahla jeho krk a keď sa rodičia navrátili, malý Jožko bol mŕtvy.

Slobodomurárska socha. Pre palác budapeštianskych slobodomurárov v Podmanickej ulici chystá sa teraz jedno sochové dielo v sochárskej škole. Jednemu žiakovi učbára Štrobla, mladému sochárovi Margóvi dostalo sa to smutné šťastie že chystá sochu, ktorá predstavuje majstra, tovaryša, a učňa (Lemmo, Wekerleho a Sama Goldšteina) v inotajnom (a allegorickom) nahromadení.

Testinej nos. V Ganthe, jednej to obci v Prusko-Siezkú testina truhlara Grossa je vzorom testín vo svojom povolání. Zať už skoro zúfal, ale pomoci nebol, lebo žena jeho s materou spolok uzavrela, čoho následky zakusoval, zvláštne v tých chvíľach života, keď prichádzal z krčmy trošku rozjarený. Taká hravica bola i nedávno a skončila sa s tým, že streľa uderila do nosa testinej, to jest, keď žena i testina „nežne“ objaly obžalovaného a ho nežnými ručičkami mlátily, on urobil „chrum“ a testinej nos bol preč. Bez nosa testina zažalovala milého zaťka, ale súd žalobu odmrštil, s tým odôvodnením, že obvinený zať oddal sa do nosa zo seba obrany.

Slobodné murárstvo. So smrťou Imricha Ivánka uprázdnilo sa miesto veľmajstra uhorských frejmauerov. Niektoré časopisy doniesly chýr, že bude vyvolený Wekerle, ale „Bud. Korr.“ tú zprávu vyvracuje. S inej strany hovorí sa, že vyvolený bude pensionovaný štátny tajomník Dord Ivanovics.

Oznam. Proce sia podhorská vydá sa na cestu do Maria-Cellu 4-ho septembra. Kto sa chce pripojiť, nech si vymení kartu až do Viedne. Z Prešporka pohne sa vlak mesovaného dňa o 7 hodinách, 14 minútach. Cesta bude sa konať väčším dielom po železnici a bude stáť vyše 4 zlatých.

Majiteľov tureckých žrebov (lósov) vo vlastnom ích záujme upozorňujeme, aby si svoje žreby za uhorské cenné papiery zamenili, alebo na predaj pánu LUDVIKOVI STEINER poverencovi parižského „Credit Lionais“ v Budapešti, VII. okres, Dobutcza číslo 106. III. poschodie, 28 dvere poslali.

DOPISY.

OD NOVEJ-VSI. (Ig'ó).

Velactená Redakcia!

Ablegát novoveského volebného okresu dr. A. Münnich držal 27-ho júla o tretej hodine po poludní v Novej-Vsi účty. Kde je ale učovanie tam, samo sebou sa rozumie, i parádna výtanka, oduševnené a skvostné prijatie byť musí. Len že na všetko to pán Münnich rátať nemohol, ponevač dôveru proti sebe — obzvlášťne na vidieku — hlasovaním za tie najnovšie neznabožstva ztratil, tá veru už dávno dolu Hernádom do Šajova uletela. Najviac sa za nim blaznia novoveski luteráni, kadeakí pankovia bez Boha a krivosní. O všetkých tých dobre vedel, že sa dostavia. Aby ale shromaždenie nebolo čiro-čisté čierne, lež aj halienami (suknami) sedliakov postrakatené, a luhať, a vrešťať sa mohlo v liberálnych novinách, kolké oduševnenie, jak srdečné privytanie i od učeného i od sprostého, o to sa postarali do smrti verní ľudkovia pána ablegáta, obzvlášťne notári, o ktorých dobre vieme že sú abrichtovaní, a len im znamenie dať, a už robia také kopreky aké si len žiada pán slúžny, fôišpán a Bánffy. I teraz pri vítaní Münnicha si veľké zaslúhy nashromaždili tí páni. Nevie, že ako bolo inde, a ani nechcem vymetať pred druhými dvermi, lež len to by som rád cteným čitateľom nášeho milého „Kreštana“ opísať že ako sa kulo a pieklo oduševnenie v našej obci v Markušovcákach a k nej patriaciach filiálkach. Začnem teda.

Veľkým apoštolom liberalismu v Markušovcákach je pán notár, ktorého poctivé meno je Švarz. Že pán Švarz sú z pokolenia Abrahama, Isaaka a Jakuba povedať mi netreba, veď to uhádne i to maličké v kolíske, slyšiac to priezvisko. Za sekretára Švarcovi vymenovať sa môže Jan Fabián roľník, a A. Ferenc kováčsky majster tiež k nim pricvrknúť. No že i veľmi bohatý pán richtár markušovský a matrikár tu i tam tiež pustí vody na mlyn liberálcov, a to dosť hodne, kto že by mu to zazlieval, do povahy vezmúc jeho úrad podchvostársky. Sú ešte aj iní vtáčkovia, ktorí keď aj falošne, no ale predsa len pieseň ľudovej strany spievajú. Ale dajme že pokoj týmto maličkým ľudkom vráťme sa ku hadnaďovi ku pánu Švarcovi. To je už veľmi veľký zver s tým sa oplatí zapodievať, ten ti vám vo veľkom priateľstve stojí s Münnichom, a i s telom i s dušou je za liberalismus. I včul ani dňa ani noci nemal. Už týždeň pred učovaním dal povolať voličov, a to s cigarkou za dva nové, to pivkom ich vábil, aby šli krkolomne za jeho politikou a zvlášťne 27-ho júla za ním do Novej-Vsi, slúbiac im, že dostanú jesť až po uši, a piť tiež toľko, že si i za sáry nalejú, a k tomu ešte i za foršpan zaplateno bude. Lieskovancom ešte i to luhal, že vraj v Novej-Vsi to tak bude ako na Sivej-Br. de. Lež všetko to na skrze nič nespomáhalo, bo chvála a sláva markušovčanom, ščepanovčanom, tepličanom a lieskovjancom, že vyjmúc Jána Fabiána a Ferenc kováča ani jedon z nich neišiel oslaovať nepriateľa cirkve, nie toho, ktorý hlasovaním svojim nám civilné sobáše, matriky a neznabožstvo na krk prílepil. Áno nech žijú! že sa omámil nedali od smradúcha Švarca, ktorý sa domnieval že len on sám múdrosť s veľkou ližicou

chlípal, a že markušovských farníkov možno viesť na voľbu a na vítanky pohárikom piva tak ako isté zvierata žochtárikom na trh. Oj židku ani tvojej pijatiky nepotrebujú, keď sa im piť chce sami si kúpia, bo chvála pánu Bohu majú začo, a až pri dobre vedia, že čo sú voľby, čo to znamená vôto dať, ako už aj to, že na judašských peniazoch božského požehnanie není, že za tie si človek iba povraz kúpiť môže. Ach keď by ste si to k srdci vzali vy všetci, ktorí sa za liberalismom šáľite a dobre si zapamätali, že za polatie hrdla v Novej-Vsi neraz budete mať pekelný smäd, keď budete maširovať v opeke k matrikašovi oznámiť křst, pohráb a ohlášky, a že tých pár krajciarov, ktoré vám za blečanie éljenov len ešte majú dať, v porcií duplom zaplatíte, a keď by ste to len vy nenichodní liberáli zaplatili, čert by sa o vás staral, lež pre podlosť vašu na to sa potiť i my musíme.

Ale dám si pokoj s vami, ponevác viem že slepému darmo sa vypráva o barvách, a radnej poviem ešte nečo pamätihodného o pánu Švarcovi. Tak počúvam totižto, že sa mu v Tepličke jakosi veľmi zle povodilo, keď bol vábiť voličov k vítanke. A to nešťastie v tom pozostavalo, že mu Tepličianky, ináč veľmi dobré duše, ktoré nemajú páry až do Košíc, škrabačkami kabát vyprašiť chcely, a slúbily, že mu tú službu jako aj jeho bradatému kamaratovi, ktorý s ním na kortešačku prišiel, kedykoľvek veľmi vdíčne urobia, keď ich mužov sa opováži prísť volať k oslívovaniu nepriateľa cirkve sv. Jako vidíme pán Švarz veľmi planý gšeft mali pri nás markušovských farníkov. Čo však ale sa nepodarilo Švarcovi, to vynahradil jeho súseď a kollega pán Okoličani, notár a matrikár z Kotterbachu. Ten pán musí mať už viacej rozumu. Nenadarmo je lisý. On celú kopu haviarov majúcich a nemajúcich vôta do Novej-Vsi dovliekol. Ovšem, že to nie je celkom jeho zásluhou, účasť má v tom aj tamejší z Prúska len pred nedávnom privandrovaný direktor nad baňami, ktorý ačpráve toľko sa rozumie do našich politických pomerov, ako hus do piva, predsa ale s celou silou tiska vôz liberálcov. 27 ho júla všetky v Kotterbachu zamestnaným furmanom rozkázal domov ísť kone na krmíť a zakúpených kotterbaských haviarov do Novej-Vsi odviešť, ktorým sa vyhrázať, že z roboty tak oni ako aj každý druhý prepustený bude, keď Münnichovi éljen blečať nepojde. Pýtame sa už pána direktora ako katolíka zdáliš sa to svedčí na vieru svoju pluť, tak tiež aj to, zdáliš v rachach stať bude tá poznámka, že 27-ho haviari nekopali v bani, lež pili pivo, a furmani, že nevozili skaľy, lež haviarov a predsa tak oni ako títo mali deň zaplatený, ako običajne. O počkajte si kmotričku, pošepneme my to tak hlasne niekomu. Nemyslíte si že ste vy malým Bohom v Kotterbachu.

Tak teda silili ľudí k paráde u nás a prisahať môžem, že nebolo to ináč aj inde. Z toho všetkého nasleduje že veru pán Münnich mali veľmi vysilenú parádu, za ktorú sa hanbiť môžu. Zdá sa, že mu už zvonía na umieračku v našom okrese. Lež drahí spolu bratia, na tom budme, aby sa nám nie len zdalo, ale aj v skutku sa mu už raz vyzvonilo. Preto vy, ktorí ste už za ľudovú stranu, držte sa jej silne a okrem toho, usilujte sa jej získať aj liberalismom omamených spoluobčanov vašich, aby sme všetci jedným srdcom, jedným hlasom volali: „Nech žije ľudová strana, nech žije“. A pri voľbe hodnými súseďmi boli levočským voličom.

To obzvlášťne platí vám súseďkovia z Odorina

Jamníka, Danišovce a z Poráča. Myslel som, že viacej pojedte oslavovať nepriateľa, Spasiteľa v.šého, lež počúvam k nesmiernej radosti srdca mojho ktoré mi od veľkej radosti už kus puklo, že vás len málo bolo 27-ho júla v Novej-Vsi. Preto sláva vám ktorí ste doma zostali, nech vás Boh všemohúci živí, požehná obidvoma rukáma, vám ale ktorí ste sa k vítanke zahnať dali, osvieti váš rozum, aby ste všetci tak smýšľali, ako my farníci markušovskí vyjmúc Kotterbašanov.

Sľúbil som; že nebudem vymetať pred druhými dvermi a veru som už dosť začal prašiť. Ale čo že mám robiť keď barso je potrebná tá metla, a nie len že povymetať treba tu i tam, ale aj umývať; a predovšetkým umyť by treba bolo od liberalismu rozum katolíckeho učiteľa z Jamníka, pána Tkáča, lebo on tiež žije i mre za Münnicha. Zahanbil ich pán učiteľ kostolník z Tepličky. Toho tiež zakúpiť chcel pán Švarc, ačkoľvek ani vóta nemá za 1 zl. 20 kr. aby len šiel eljen kričať Münnichovi, ale mohli by sa ísť opýtať toho chudobného človeka, že čo mu odvetí.

Odporúčam im ho za inštruktora z politiky.

Toľko už píšem o tom učovaní Münnicha a ešte vždy som nepovedel, že ako sa skončilo. To veru neviem, nebol som tam, robil som klobúky, dobre vediac, že mnohý na ceste ztratia, aby som mal hotovo.

A vskutku i predal som dosť hojne mysliac si pri jednačke, bár bych ti tu tvoju hlúpu tekvicu liberálnu za inú premenť mohol. S Bohom

Kubo Demikat, klobučník.

Z ČACE, (Trenčianská st.)

Veľavážený pán Redaktor!

My kresťania, dokiaľ sme tie n.šťastlivé dobré časy požívali a taktó na poli političnom a spoločenskom — svoje svaté povinnosti zanedbali — do hlbokého spánku sme sa ponorili. V spánku tomto nás ohromne prekvápili na začiatku tohoto desaťročia Tisa-Wekerle-Čáky a Silágyi konzorcium; my otvoríme oči, a vidíme že sme od nepriateľov cirkve našej na ležisku a lenivosti fažkými refazami prikuť. Vidíme nepriateľov našich už na našich prsách klačať a našu krv cicať; hladíme do budúcnosti a vidíme naše spustošenie od liberálnych tatárov dozaista, jestli sa len neprebudíme, a na pole samoobrany nevstúpime. Najsámptv sa prebudili vodcovia ľudu kresťanského, povrazy a refazy za okamženie z nás roztrhali a zápas boj s liberálnymi tatármi prevzali. Boj sa rozhorčil; na počet síce v menšine títo liberálni tatári, zrozdilú zbraň použili proti ľudovej strane v Nitre, v Stupave pri ablegátskych voľbách; v Starých-Bystricách, v Staškove, v Čáci, v Svrčinovci, v Radoli atď. pri voľbe stoličných výborníkov; áno bezočivými prostriedkami znevažujú vodcov našej premilenej ľudovej stránky.

Liberálni tatári sa nazdávali, že týmto spôsobom už nás zpusťošili, už rozmýšľali jako rozdelia medzi sebou korisť túto: pri ablegátskych a stoličných voľbách dľa nich zoslabejú, a vo všetkých židovsko-liberálnych novinách ohavne zpotupenú: ľudovú stranu.

Lež toto sa nestalo a stať sa ani nemôže!

Lebo kresťanský ľud tiež sa prebudil, oči otvoril chvála Otcu nebeskému a vidí. On vidí, jak ohromným bremenom a farchami je obťažovaný, v jak neznesiteľnom položení sa nachádza, jak je urazený a uškodený na svojich najsvätejších citoch.

Dlhému spánku našemu je už koniec, tu je čas už začať robiť! Kresťanský ľud cíti a vidí, že jeho vodcovia ľudu náklonne za jeho záujmy bojujú, a pre o v strane pod menom ľudovej sa sjednotil. Tisíce a tisíce prislúcha k tejto strane ľudovej, ktorej jediný cieľ je, aby zmučenému ľudskému pokoleniu, vydrancovaním už dedinám, a o jejich všetké práva už orabovaným mešťanom a sedliakom ľpšie jestvovanie vydobíť mohla. Liberálnych tatárov pekelný jed obchádza, keď vidia, že už viac nemajú do roboty s ľudkami a so sprostými sedliakmi: ale že napr. ti stojí im kľdel seba povedomých, neohrozených a srdnatých voličov, ktorých ani lazura, ani čeči a ani dukati židovsko-poprovské nezvedú; ani hrozby nedoučených pisárov, notárov a služnóvcov nesklonia — lebo oni s oje príslušné práva verejno požadujú.

A preto žiť alebo mŕeť, ale do boja podme proti židovskému liberalismusu! On to zaslúžil — aby sme mu kky vykrútili. Ktože ruší pokoj medzi nábožnosťami? Ktože čestným a nepodplatiteľným voličom v Nitre, v Stúpave, v Starých-Bystricách, v Staškove, v Čáci, v Svrčinovci a v Radoli volebné právo odobral? Ktože vyhodil takú daň na sedliaka a remeselníka, že on z jednej trpko zaslúženej zlatky viac nežli jednu polovičku musí na obecný dom a do berničného úradu doniesť, a jestli daň není do poslednieho krajciara vyplatená prinde pán exekútor a nechá ti tvoj dom alebo majetok odbubnovať, lebo liberálni tatári peniaze potrebujú! Ktože je príčina že tu na svojom rodisku tak na Kysucách jako na Pováží, tak vo Frašťáku jako v Nitre, tak v Rábe jako v Segedíne atď. všetci na svojom rodisku ostali sme sluhovia od všelikál s pájesmi privandrovaných židov? Kto že je tohoto všetkého príčina? Asnaď ľudová strana?

Boh všemohúci sám zná všetké hriechy zatraceného liberalismu, jeho privrženci našu drahú vlasť do terajšej biedy a psoty strčili. Následky ale tohoto cigánstva liberálneho budeme cítiť len po úpade tejto lúpežnickej politiky! Čím prvej, tým lepšej! Buďme už raz na čistom.

Preč teda s liberálmi!

Vytiahnime už raz medveda z jeho dutiny, jaskyni von, a pozrieme sa mu z očí do očí čím je a jako vyziera. My vypovedávame vojnu: v ktorej účasť brať musia všetci kresťania; my kresťania chceme žiť ďalej, alebo mŕeť, padnúť v boji čestnom. Od terajšieho parlamentu nemáme čo očakávať, lebo my musíme mužov za ablegátov poslať, a nie špekulantov výrobkárov, ktorí zapredajú našu vieru a samých seba čertovi.

Voľby máme už pred dvermi. Dívajme sa na toho, kto svoje, náboženstvo za 30 strieborných jako Judaš predal. Dívajme sa tým psotákam, ktorí pripojiť našim vodcom sa nechcejú.

Obraciam sa na Vás kresťanskí voličia a prôsim vás: berte účasť v boji proti liberálnym tatárom s celou dušou, s celou silou vašou; berte účasť, lebo žiť alebo mŕeť.

Štefan Benyáč.

Z DOJČA.

Ctená Redakcia!

Bohužiaľ nič dobrého nemôžeme Vám sdeliť, dočkali sme sa dosť smutných časov; v'ani nám ošípané padaly tak, že jarmoky boiy zakázané.

V našom okrese je päť notárov, p. služný Sale (malé) deň po deň chodí po okrese, a porád notárov vyzdvihuje; i my sme mali poriadneho notára, ale ten senický baša ho z úradu vyzdvihol len za to, že naši doččania sú všetci priateľmi ľudovej strane. Očúvame, že nám chce poslať za notára akéhosi pisárika z fabriky, lež nech si pán služný ešte lepšie fúzy vysúka, veď sme my tiež nie s mechom uderení; smýšľanie naše nikto viacej neprekabáti. Ejhľa tí páni notári pri výborových voľbách ukazovali rytiersku hrdosť, a včul pán Sale tak sa im odpláca. So všetkou úctou Ván oddaný

F. Š.

Veľká Bytča, 4-ho aug

Vážení pán redaktor!

Vošiel som do jedného domu k susedovi mojmu, a videl som tam číslo 18 „Divého Kresťana,“ v ktorom, keď som čítal z Tekova dopis, musel som sa zasmiať nad tými hlúpostami jeho: veď on sa len chvasta s duchom kresťanským, ale čo že keď ho má obšitého v ovčom mechu. On vyhadzuje na oči spis vatelom ľudovej strany, že nečítajú sv. písmo, ale on keď číta, nech sa ho aj drží, a vraví v svojom dopise že kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený, — však to môžete vedieť drahí bratia, musí sa uznať sám za poníženého keď ho žiaden ne drží. Veď ho každý čestný kresťan, zavrhuje a naň pluje a ešte sa ide ospravedlňovať. No, ale má pravdu, že už aj evanjelium píše doňho; veď tí páni liberáli, ktorí ho čítajú nechcú do kostola, na sv. spievanú Omšu a kázeň aspoň ho môžu za to chváliť, toho „Opravdu divého Kresťana,“ že sa nemusia unúvať do kostola chodiť, ba i niekedy nemajú času ísť, môžu evanjelium a poučenie doma sa dočítať z neho. Evanjelium píše dobre na nedeľu patričnú; ale poučenie sobral z Talmúda židovského, kolomúti svet. Ale nech si len zuby brúsi na nášho »Kresťana,« však ích má tupé, a špinavé, nech si len tú špinu dolu zbrúsi s nich, potom bude čo si z neho, ale azdaj toľko, jako staré porekadlo znie: Nebola zo psa slanina, ani z vlka baranina.

Bože, daj trpezlivosti našej ľudovej stránke a nech ju Boh ďalej rozširuje.

Ján Kamasz.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame naspák a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Uctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obačky pod ktorou im noviny chodia, na krajec nám naznačili ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

Viacerým sme boli poslali kalendáre bez pýtania, lebo vieme o nich, že sú neohrození bojovníci ľudových zásad. Čo sa peňazí týče, ktoré za tie zásielky nám prínáležia, buďte tak dobrí, ctení páni nám ich poslať, čím skorej vám to len príhodné bude.

My by sme radi boli, keby sa to dielo rozšírilo ešte pred jaseňou; lebo jestli po lete vypalia voľby, aspoň daktorých i pomocou tohoto diela môžeme získať našej strane.

X. Poncváč máte u nás veľké zásluhy, Vám všetko zdarma. Trnava. A. R. Anekdotu vydáme, ale pieseň nevydrží kritiku. Ostatne všetko sme tak vykonali, ako ste žiadali.

Pilis-Szántó. H. J. Vašej žiadosti chcúť vyhovieť odporúčame Vám nasledovne firmy: Jozef Hoffmann, Akademia utca 8. sz. — Brázay Kálmán, Muzeum-körút. — Messik testvérek király-utca a terésvárosi templom közelében, füszerkereskedők. — Kunz József és társa, Deák-tér 1. sz. — Kunz és Mössmer, Kigyó-tér, s krátkým tovarom (rövid áru). — Haris György, Kerepesi út 1. sz. — Singhoffer Géza, Deák utca 3. sz. so strižným tovarom (szövött áru), všetky to solidné kresťanské firmy.

Vlčkovaný. P. S. Váš triedový žreb (Klassenlos) od 12-ho do 28-ho mája nebol s výhrou vyťahnutý.

Tőkés-Ujfalú. H. N. Můj drahý! takto nedôjete cieľu, lebo my neznáme takého mesta pre Vás; ale dáme Vám radu, dajte jeden oznam v Kresťanovi, to by vás pár krajiarov stálo, asnáď takto by ste došiel svojho cieľu.

Besse. D. A. Za 10) kúskov, keď by sme to dali vytlačíť, platil by ste 2 zl. 50 kr., keď tedy chcete, odpište nám, a hneď bude hotová tá modlitba.

Galgócz. J. Palkovič. — Malacka — mlad. Ján Mikus. Noviny sme Vám boli poslali, ale naspák prišli s tým nápisom: »Neznámy,« prosíme, urobte si na tamojšej pošte poriadky, aby Vám zaslané noviny neposielali naspák s tým nápisom, že Vás tam neznajú.

Radiša. Beck. K. 2 zl. predplatku sme dostali, ale cenu kalendára nie.

Brezno. M. A. Zaslané 3 zl. s týmto uznávame.

V-Bittča. K. J. My Vám časopis riadne posielame, keď ho nedostávate, oznamte poštaru u direkcii.

Amerika. Ohio. Ondro Pačuta. Ako to len môžete žiadať, aby sme vám časopis za 1 zl. 80 kr. posielali, keď my sami na pošte musíme 1 zl. 56 kr. platiť, lebo na každý výtisk musíme 3 krový kolek prilepiť! — Ináč i tu doma stojí 2 zl. — Do Ameriky stojí 4 zl. — prosíme to aj iným povedať, aby sa vedeli čoho držať.

Amerika. Carbon-Conti. Anton Konečný. Vy náš časopis reklamujete, ale na to nemyslíte, že už za trištvrte roka ste nám dlžen. — Pokým túto dlžobu nezaplatíte, dosť je nám sice ľúto, ale dotiaľ noviny Vám posielat nemôžeme.

Mnohým: Kalendáre s doberkou len v tom páde môžeme poslať, jestli si ích kto objedná aspoň desať kusov; ináč by doberka veľmi drahá bola, a tak je o veľa lepšie vopred poslať peniaze, jestli sa od desiatich menej výtiskov požaduje.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštaru, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštarí väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ích tak ľahkomyselne.

VYOBRAZENIE

Filipa Roberta Ludvika orléánske kr. knieža predstavujeme dnes našim čitateľom. Filip, kráľovské knieža, dokonaly to kavalír nedávno bol v Alžute u kr. vojvodu Jozefa. Arciknieža Jozef má jeden poklad, skvelý diamant, Mariu Dorotu Amáliu kr. knáznú. Taká je krásna, milá, ľubežná, že francúzske kráľovské knieža sa zalúbil do nej. Konečne prosil o jej ruku a vznešený otec dal mu ju. Každý sa nad týmto divil, že francúzske knieža, ktoré si robí nároky na trón, ale nemá ani krajiny, ani vlasti, príde do Uhorska a tu sa vžení do kráľovskej krve. Každý vie, že Filipa nepripustia do Paríža. Má tam síce silnú stránku, ktorá si žiada kráľa. On by bol zákonným kráľom, ale republika ho vypovedala z Paríža, lebo sa ho bojí. Raz napriek zákazu knieža Filip nenadále prišiel do Paríža a tam sa vyslovil, že on z kráľovskej krve pochádzajúci francúz chce slúžiť svojej vlasti tak, ako iní, aby ho assestirovali za vojáka. Chytili ho a na dva roky ho odsúdili za túto opovážlivosť. Predseda republiky ale mu dal milosť. Že v Paríži ho republikáni nechcu trpieť, je to síce nie pekne, ale je to k pochopeniu, lebo ver keď by francúzi videli jeho udatné panovnícke sa držanie, ľahko by sa mohlo stať, že by ho posadili na hodné miesto, na francúzsky kráľovský trón.

Nezadlho vezme so sebou tú krásnu uhorskú knáznú Máriu Dorotu Amáliu. Potom spolu budú bojovať za veľké veci, jeden druhého povzbudzujú, aby sa stali kráľovskou párou nad Francúzskom.

Knižná polica.

Jindrich Ján Pestalozzi, k oslave 150 narodenin jeho. Dľa viacerých napísal. *Juraj Babka.* K dostaniu u pôvodcu v Nem-lupči. Cena s poštou 7 krajciarov.

Žartovné novinky „*Herkó Páter*“ vychádzajú každý týždeň tu na 16, tu na 8 stranách.

Slováci v celej krajine nemajú druhých takýchto noviniek, ktoré by v duchu katolíckom zastavaly ľud a česaly, prenasledovaly lakomstvo úžerníkov a násilie židov. Cena na celý rok 2 zl., predplatiť sa môže pod nápisom: Redakcia „*Herkó Pátra*“ Budapešť IV., Zsibárus u. 7.

Slovenské Pohľady. Časopis zábavno-poučný. Redaktor a vydavateľ: *Jozef Škultéty.* Ročník XVI. — Sošit 8. V Turčianskom Sv.-Martine.

Dom a Škola. Vychovateľský časopis pre rodičov a učiteľov. Ročník XII. — číslo 8. Redaktor: *Karol Salva.* Ružomberok (Liptovská stolica).

Príprava ku sv. spovedi a prijímaniu večerné dielo pozostáva z 5 hárkov,

80 strán a nemôžeme ho dosť vrele odporúčať pre školské deti a takých dospelých, ktorí celkom isto a určite sa chcú spovedať; cena viazaného výtisku je len 15 kr., a je k dostaniu pod týmto nápisom: T. *Lujza Csery,* Budapešť, VI. Podmaniczky u. 15.

„*Národný Hlásnik.*“ Číslo 7. Redaktor *Ambro Pietor, Tur. Sv. Martine.*

„*Obzor.*“ Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník VIII., číslo 7. *Karol Salva,* Ružomberok.

S dobrým svedomím čo najvreljšie odporúčame slovenskému ľudu knižočku, ktorá vyšla pod týmto nápisom: „*Náš ľud,*“ jeho biedy a ako mu treba žiť. Úprimné rady tým, ktorým ešte poradiť možno, lebo „komu neni rady, tomu neni pomoci“ Napísal *A. Bielek.* K dostaniu: V *Turčianskom Sv. Martine.* — *Jeden výtisk stojí len 10 krajciarov.*

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.45—6.80 zl. Raž 5.40—5.45 zl. Jačmeň na krm 3.70—4.00 zl. do pálenic 4.75—5.50 zl. na várku 0.00—0.00. Oves: 5.35—5.60. Kukurica: 3.55—3.60. Proso: 5.00—5.00. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno 08.75—09.50. Kohnopné semeno: 08.55—09.00.

3. Strova: Veľká biela fizufa 6.50—7.00; tmavá 7.50—7.75 okruhlá: 6.50—7.00, tarkavá 6.00—6.50. Šošovica 8.00—12. Hrach 8.50—09.50. Čistý 12.00—12.50 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 15—16. Burgyňa 0.00—1.60. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petržefem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.00—2.75. Slama. Na postielanie: 1.25—1.60. Žup 1.70—2.00.

6. Siatie: Červená ďatelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ladník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: as 345 hospodárskych volov; 186 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 290—360 zl. Dojné kravy: za jeden kus 60—120 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 6844 kusov oviec. Ceny: 13—16.00 zl. za páru, a 15—18 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogramm 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestneno.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 52—65. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 46.00—50., udená 51—00.00 zl.

9. Remeň funtový od 152—125 kl. tery 135—156.

10. Kraviny vrázkované 170—180.

11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.

12. Tefaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—365 ťažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepši 150—155 prsné listy 160—165.

Zodpovedný redaktor: **Mikuláš Lepšényi.**

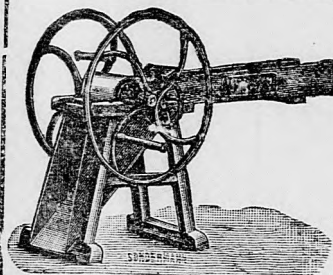
Kto potrebuje **hospodárske stroje**, nech sa obráti dôverne na p. **Jozefa Nečesaného** nádražná ulica číslo 78 v **Hodoníne na Morave**, zástupcu to prvej českej kresťanskej továrne.

Splacovacie podmienky sú veľmi výhodné. Prosím kresťanské spolky o láskavé objednávky. So srdečným kresťanským bratským pozdravom.

JOZEF NEČESANÝ
v **Hodoníne na Morave.**

MICHAL TRESKOŇ

V **NAGY-BITTSE, (TRENCSÉN MEGYE)**

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča p. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsevačky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovanie kukurice, pluchy a brány, amer. hrable mašiny na lámání stromovej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Lurdská voda
zo zázračného prameňa, v pôvodných litrových sklenicách je k dostaniu — **Jedine** —
u Gustáva Stampfl,
v **Budapešti VIII. Gólya-ulica č. 28.**
Cena bezpoplatku spolu so zabalení 2 zl. 10 kr.
ďalej ručníky **Sv. Veroniky** s hodovernými listinami, kus za **1 zl.**

Sväté križové cesty do kostolov dôstojne a umelecky maľované farbami olejovými na platne a na plechu v každej veľkosti s krásne ozdobenými rámcami, nápismi a križikmi pozlattenými, odporúča Veleb. duchovenstvu

ALBIN JANDA

pozlacováč, maliar kostolov a obrazov, predtým v **Hodoníne** teraz v **uhorskej Skalici**

z **ceny veľmi nízke.**

Chudobným kostolom a farnostiam, tiež i na splácania dľa smluvy.

Na ctenú žiadosť zašle sa jeden obraz na ukážku! Opravy starých maliieb, okrás a kostolných ozdôb trvanlivo sa obnovujú. Nové oltárne obrazy, obrazy na *kostolné zástavy* a na spolkové zástavy umele a v najkratšom čase sa zhotovujú za najnižšie ceny.

S hlbokou úctou oddaný

Albin Janda.

Veľbným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posavaď na sklade sú a hneď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis** 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splacováce.

Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposielala ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

I. Ročník.

Velký křesťanský
Kalendár

ľudovej strany

na rok

— 1897. —

Nákladom

Krištánskeho a Turčianskeho

Cena 30 kr.

Tlačou knižn. »Patria« v Budapešti.

K dostaniu u Františka Bleszkány v Budapešti, VIII., Mária-Teréziatér číslo 9.